

Viðgerðin av løgmanns røðuni

Ja, nú er henda lögmanns røða togað aftur og fram fyrri seinastu ferð áðrenn valið í heyst.

Víst er tað, at har vóru nógvar røddir, vit hýrdu, og sum ikki fara at hoyrast aftur á tingi, og gott tað sama, tí nógvar av teimum er upp á høga tíð at skifta út.

Annars vóru lögtingsmenn fyrri tað mesta ógvuliga hampuligir og siðiligir á máli. Tó, ein av teimum, harra Sigfried Skaale, skal ikki sleppa undan at verða átaladur.

Hesin maður hevur altíð lyndi til at koma við tí ringa orðinum, stinga fólk í bakið. Tað er ein sera ljótur vani. Millum mangt annað, hann rópti út til Føroya fólk og har fanst harðliga at, var, at tveir av býráðslimum her í Havn — hann sipaði til Ólavur Michelsen og Finnur Johansen, vóru limir í kommandittfeløgum og tí sluppu frá at

gjalda tann skatt, teir áttu at gjalda.

Ikki tí, eg sjálvur haldi tað vera skeivt bæði av lögtingsmonnum og býráðslimum og fleiri við teimum at sleppa sær undan skatti á henda hátt.

Men tað lagna og ljóta við Sigfried Skaale er tað, at hann í hesum sambandi bert nevnr tveir býráðslimir og »gloymir« at nevna harra Eliesar Arge og Kjartan Mohr, sum so sannliga ikki eru minni kommanditistar enn hinir báðir.

Sigfried Skaale kann spara sær ómakin. Fólkjið fylgir betur við enn so. Sigfried Skaale sat sum býráðsformaður her í Havn í eini 10—12 ár. Hesi ár hava vit havnarfólk heldur ikki gloymt, Sigfried!

Ein skilag, greið tala, hvar hon so verður hildin, vil altíð prýða mannin.

Áhoyrari

Stevnuskrá »Verndarflokksins« til lögtingsvalið 1974

1. Flokkurin vil forbjóða trol og annars alla rovveiðu á landleiðini, og vil arbeidda fyrri at sjóverjan verður meira virkissom enn sum higartil.

2. Flokkurin vil virka fyrri, at vit fáa eina rættvisari skattalóg, enn tann sum nú er. Her verður serliga hugsa um avskringingarlógirnar, sum í minsta lagi eiga at skerjast munandi, soleiðis at ikki sum nú ein alt ov stórir partur av skattinum verður lagdur á lág og miðalinntøkurnar, sum litlan og ongan kjans hava til at nýta avskringingarlógirnar.

3. Flokkurin ásanar at lønarlagið í landinum er fløkt og ójavn, og serliga fløkt innanfyri hitt almenna, har sumt er reint danskt, sumt er danskt og føroyskt og sumt bert føroyskt. Flokkurin vil virka fyrri, at á teimum málsekjum, har Føroyar gjalda partvis ella alt, verða lønir settar eftir føroyskum viðurskiptum og figgarorku. Flokkurin heldur at gloppið millum lønirnar hjá embætis- tænastu og starvsmonnum hjá tí almenna øðrumegin og arbeidsmonnum — hondverkarum og øðrum verkafólki hinumegin, er alt ov stórt. Flokkurin vil tí minka um hetta gloppið, ikki við at seta lønirnar hjá arbeidsmonnum upp, tí tað vil bert økja um dýrtíðina í landinum, men við at seta lønirnar hjá embætis — tænastu og starvsmonnum niður. Her verður hugsa um, at seta tær niður aftur til tað, sum tær vóru, áðrenn lögtingið og landsstýrið hækkaðu tær í 1971.

4. Flokkurin er ímóti, at lønirnar skulu hækka so ójavn orsakað av dýrtíðini og pristalimum. Sum t.d. 1. april iár, tá pristalið hækkaði heili 52 stig, sum var ein ræðulig hækking. Tá hækkaðu lønirnar hjá embætis og tænastumonnum landsins við 400 til 1000 kr. um mánaðin, meðan lønirnar hjá vanligum arbeidsmonnum bert hækkaðu stívar 100 kr. um mánaðin. Hendan ójavnað vil »Verndarflokkurin« fáa burturbeindan, tá orsekirnar til lønarhækkingarnar eru hækkingarnar í livikostnaðinum og pristalimum.

5. Flokkurin vil virka fyrri, at Føroyingar taka upp samvinnu við hini norðanlondini, um at fáa eitt ferðamannaskip, sum sigla kann ímillum Føroyar og hini skandinávsku londini.

N. V. Flokkurin vantar enn nokkso væl av undirskriftum. Okkum vantar eisini fólk til at samla undirskriftir til flokkin. Um onkur er, sum tekur undir við flokkinum í Klakksvík, í Havn ella á bygð, sum vil skriva undir flokkin ella eisini vil samla undirskriftir til flokkin, so biðjast viðkomandi um, at ringja til telefon 14831 í Havn. Viðkomandi kann eisini skriva til Axel Sivertsen Tórshavn. Fólk í Sandoy sum ætla at skriva undir flokkin, kunnu eisini snúgvá sær til Gísla Ørvarodd á Sandi.

Tórshavn tann 28. august 1974

Verndarflokkurin

REYTT OG SVART

Mangt verður sindrað av teimum, sum duga bert at siggja tveir litir — reytt og svart.

Fjant og fjar er ikki nakað nýtt fyrri »gomlu Dimmu«, men sjáldan viðgongur hon hetta í eini yvirskrift.

Tá ið eg opnaði Dimmu seinasta leygardag, fall mær í huga, at her var ein ógvuliga beinrakin lýsing av Dimmu og flokki hennara. Eygað fall fyrst á orðið Dimmalætting, beint undir hesum stóð at lesa Fjant og Fjas, og at enda sá eg eina mynd av Paula Ellefsen, hesi try ting helt eg rima so ógvuliga væl saman og lýstu væl, at eg var um reppið als ikki at lesa greinina, tí eg helt, at tað, ið eg hevði sæð, mundi vera nóg mikið. Tó eg las greinina, og sannfærði hetta meg enn meira um, at min upprunaliga metan av Dimmu og flokki hennara hevði verið beinrakin.

Ti hvat er tað annað enn møst, tá ið maður, ið sigst at vera vitugur kann finna uppá at siga at tað — at tryggja øllum frælst liv og beina burtur vesældóm, ótryggleika og órættvís — er fjas. At: øll eiga javnbjóðis rættindi uttan mun til kyn, vit, trútv, starv ella inntøku, er fjas. At: tað at fremja rættindini hjá hvørjum einstaka í samfelagnum, er fjas. At: tað at leggja til brots fyrri at teknisku og figgjarligu framstigin verða nýtt at tryggja vælferð fólksins, er fjas. Ja, at alt, ið javnaðarflokkurin hevur fram og virkað fyrri, er bert fjas, tá er torført at skilja logikkinn.

Beinari haldi eg tað hevði verið at sagt, at at kalla alt tos um sjálvstýri ella samband hevur vist seg at vera úrslitaleyst.

Mundu vit ikki støðugt sjaggað í teimum somu sporum, uttan at koma hvørki aftur ella fram, hevði ikki javnaðarflokkurin tikið seg upp við sinum heilt órættvís politikki. Einum politikki, ið var óheftur av annaðhvørt sambandi ella sjálvstýri, men ið hevði til høvuðs- endamál at virka fyrri lønmóttakaranum og áhugamálu hansara, og at siggja fyrri at stríðið um sjálvstýri ella samband skuldi ikki standa so frammalaga í føroyskum politikki, tí flokkurin var tíðliga komin til tað úrslit, at fólkjið mátti fara at hugsa eitt sindur meira um hin sosiala spurningin. Men javnaðarflokkurin hevur so sannliga eisini lagt størstu áherðsluna á at sam- arbeidda við aðrar flokkar um tjóðskaparligar spurningar, eitt nú málspurningar og flagg- spurningin.

Men enn eru vit ikki komnir á mál, og tað er ein royndur lutur, at trúttan um tjóðveldi ella samband hevur villeit mangan mann, ið annars var javnaðarhugaður, men í hvørjum tjóðveldis- ella sambandskenslan logaði heitari enn tey al- mennu samfelagsligu og sosialu áhugamálini — at greiða atkvøðu fyrri antin himum sokallaða sambandsflokkinum ella tí skurvuta tjóðveldis- flokkinum.

Sostatt er tað lætt at siggja hvønn hetta stríð hevur rakt meinast — teir føroysku lønmót- takarnar. Eftir at hava ásaðnað hetta hava vit javnaðarmenn út frá einum socialistiskum sjónarmiði tikið ta støðu, at arbeidda eftir førirni fyrri at beina burtur spjaðingina innan arbeiddarafylkingina, ið tað so nógv umtalaða stríðið hevur elvt til, og vit siggja fram móti tí degi, tá ið allar socialistiskar kreftir her á landi fara at fylkjast í ein flokk.

So kemur spurningurin, hvør leiðin eigur at verða gingin? Men tað er sjáldandi øllum greitt, at so leingi javnaðarflokkurin hevur um røðrið, verður eingin samtýkt gjord, ið hevur til av- leiðingar at lønmóttakarar er hann, ið skal sviða.

Hitt sokallaða sjálvstýrislandsstýrið sat í fyra ár uttan at fremja eina ta einastu yvirtøku, sum bert hevði fært við sær meira skatt og hægri toll. Slíkur politikkur kann liva væl og leingi, tó má

halda so mikið aftur, ongantið at koma sær í meiriluta. Tann framburður, ið higartil hevur verið framdur á tjóðskapar og sjálvstýrisleið, er framdur við javnaðarflokkinum á odda.

Og hvussu var tað við øðrum og triðja landsstýrinum, tá ið sambandsmenn leitaðu

Kristjan á Neystabo

saman við Gamla Sjálvstýrinum og hinum sambandsflokkinum (fólkaflokkurin), ið á pappirinum (bert pappirinum) hevur eitt mál, ið teir kalla tjóðskaparmál, ið er soljóðandi: Tjóðskaparliga stavnahald fólkaflaksins er, at í Føroyum skulu føroyingar ráða. Hetta ber í sær, at endamál flokksins er fult sjálvstýri fyrri Føroyar, soleiðis at vit fáa lóggávuvaldi á øllum økjum, og úteftir telja við sum ein suverenur statur javnbjóðis øðrum sjálvstýrandi londum.

Tá sat sambandsløgmaður í einum sokallað- um sjálvstýrislandsstýri, og var tað júst tað, ið fekk tann kanska einasta sambandsmannin at leggja frá sær, og einki lögði í tí. Og skal nú Pauli Ellefsen taka um røðrið, tá gongur sam- bandið skjótt burtur av álvara, um hann meinar nakað av tí, hann hevur sagt.

Eg skal enn eina ferð strika undir, at vit javnaðarmenn halda fast við, at viðhaldan um sambandið loysir ikki okkara gerandisspurn- ingar. Vit hava til aðalmál at reka ein politikk, ið er til frama fyrri fólkið í Føroyum, og leggja minni dent á, um vit skulu loysa ella ikki.

Men sum er, nýta vit stóran frama av samvinnuni við danir (ikki bert tær um leið 100 mill.), og eg trúgvi, at tann dagur er langt burturi, tá ið føroyingar aftur fara at tosa um fult sjálvstýri.

Kristjan á Neystabo